

Η πίστη στο Χριστό ως φορέας της χάριτος (Μέρος Α΄)

/ [Πεμπουσία](#)

Image not found or type unknown

Στην κοινωνία που ζούμε, όποιος θα θελήσει να ακολουθήσει ένα ορισμένο δρόμο ζωής, π.χ. να σπουδάσει, να ασχοληθεί με την τεχνολογία ή το στρατό ή άλλα παρόμοια, δίνει πρώτα τα στοιχεία της ιδιότητάς του: καταγράφεται π.χ. στους καταλόγους των υποψηφίων σπουδαστών, ομολογεί πίστη και υποταγή στους σχετικούς νόμους και κανόνες, και μετά αρχίζει την πρακτική ενέργεια της μαθητείας που θα αναδείξει, όπως είναι και ο σκοπός του, ένα πεπειραμένο παράγοντα στον κλάδο που διάλεξε. Η εισαγωγή του στην επιστήμη του αρχίζει από τη θεωρητική διδασκαλία η οποία είναι αναγκαία για να μπει στο νόημα της ουσίας αυτού που τον ενδιαφέρει, και μετά εισέρχεται στην πρακτική εφαρμογή των νόμων και όρων του επιτηδεύματός του σύμφωνα με την παράδοση των καθηγητών του, μέχρι που να γίνει πλήρως κάτοχος της επιστήμης του. Σαν

απόδειξη της επιτυχίας του θα είναι, τελικά, η λήψη του πτυχίου.

Κάτι ανάλογο ισχύει και στη χριστιανική μας ζωή. Κι' εμείς με την εισαγωγική πίστη στον αληθινό Θεό, με τη συμμετοχή μας διά των Μυστηρίων στο Σώμα του Χριστού μας, την Εκκλησία, με την ομολογία της πίστεώς μας και την εργασία των θείων εντολών, καθώς και την τήρηση όσων άλλων η Ιερά μας παράδοση περιέχει, βρισκόμαστε μέσα στο σωστό δρόμο προς την επιτυχία. Αυτήν όμως την επιτυχία, το στόχο, το αποτέλεσμα, αυτό που θάναι για μας το «πτυχίον» ακόμα δεν το έχουμε πετύχει. Πιο κάτω θ' ασχοληθούμε γι' αυτό ακριβώς το θέμα, την επιτυχία του σκοπού μας.

Σε προηγούμενη ομιλία ασχοληθήκαμε με τη θεία αγάπη και όλες της τις συνέπειες, η οποία με κύριο στόχο της τον άνθρωπο εκδηλώθηκε σε όλη της την πληρότητα, φανερώνοντας τη σχέση του Θεού προς εμάς. Τώρα θα εξετάσουμε τη δική μας θέση: ποιά είναι μετά την πτώση και την υποταγή μας στη φθορά και το θάνατο, ώστε να μπορέσουμε ενσυνείδητα και σωστά να ενεργήσουμε στο στάδιο αυτό που βρισκόμαστε, για να πετύχουμε την ανάκληση και σωτηρία μας. Άλλωστε, το «γνώθι σαυτόν» είναι και το βασικότερο σύνθημα κάθε υγιούς φιλοσοφίας.

Για την αυτογνωσία αυτή και τη μετά το χωρισμό μας από το Θεό πανανθρώπινη δυστυχία, ας αφήσουμε τον Απ. Παύλο να μας μιλήσει, σαν τον βαθύτερο στοχαστή και ψυχολόγο όλων των αιώνων: «Ξέρω—λέει—ότι εγώ (ο άνθρωπος) είμαι αδύναμος, πουλημένος στην αμαρτία. Έτσι δεν ξέρω ουσιαστικά τι κάνω· δεν κάνω αυτό που θα ήθελα να κάνω αλλά, αντίθετα, ό,τι θα ήθελα να αποφύγω». Και συνεχίζει: «Και έτσι φθάνω πια στο σημείο να μη διαπράττω εγώ ο ίδιος το κακό αλλά η αμαρτία, που έχει εγκατασταθεί μέσα μου. Και μαρτυρεί γι' αυτό η ίδια η συνείδησή μου: δεν κατοικεί μέσα μου, δηλαδή στο είναι μου, το καλό. Απόδειξη, πως θέλω να κάνω το καλό, δεν βρίσκω όμως τη δύναμη να το μετατρέψω σε πράξη. Κι' έτσι, δεν κάνω το καλό που θα ήθελα, αλλά υπηρετώ το κακό, που δεν θέλω». Και συνεχίζοντας ο θεόσοφος ανατόμος της ανθρώπινης ύπαρξής μας αποκαλύπτει το ελατήριο της διεστραμμένης αυτής κινήσεως: «Αν όμως κάνω αυτό που δεν θέλω, τότε την πράξη μου δεν την καθορίζω πια εγώ αλλά η αμαρτία, που έχει θρονιαστεί μέσα μου»(Ρωμ. ζ' 15-20).

Η αμαρτία, λοιπόν, είναι το κέντρο του θανάτου, ο εμπρυστής της πανανθρώπινης ευτυχίας, η υπόσταση της κολάσεως και του ολέθρου, η ανατροπή καθε αρμονίας,

κάθε τάξεως και ευπρέπειας, ο αφανισμός κάθε αξίας και τιμής και αξιοπρέπειας των όσων ο Δημιουργός «εποίησε λίαν καλώς»!

Αφού λοιπόν ο θείος Απόστολος αποκάλυψε την αιτία της καταστροφής μας, κι ότι αυτή δεν είναι περιοδική αλλά ενδημούσα, μόνιμη και ένοικη εντός μας, στη συνέχεια μας περιγράφει λεπτομερέστερα τους τρόπους της ενεργείας της στον ψυχοσωματικό μας κόσμο: «Ευρίσκω —λέει— αυτόν το νόμο, ότι δηλαδή ενώ εγώ θέλω να κάνω το καλό, μέσα μου υπάρχει πρόχειρο το κακό. Αισθάνομαι μεγάλη ευχαρίστηση στο νόμο του Θεού κατά τον εσωτερικό μου άνθρωπο, αλλά βλέπω άλλο νόμο στα μέλη μου, ο οποίος αντιστρατεύεται το νόμο του νοός μου και με αιχμαλωτίζει διά του νόμου της αμαρτίας που υπάρχει στα μέλη μου». Και καταλήγει με το εξής, το οποίο αποτελούσε τον κοινό θρήνο όλων των ανθρώπων: «Ταλαίπωρος εγώ άνθρωπος! Ποιός θα με ελευθερώσει από αυτό το σώμα το καταδικασμένο στον θάνατο;» (Ρωμ. ζ' 21-24). Πράγματι, τίποτε άλλο δεν θα ήταν πιο κατάλληλο σαν τελικό συμπέρασμα από αυτό, που με τόσο στεναγμό ο Παύλος έγραφε!

Ας επανέλθουμε στο κείμενο κι ας επιχειρήσουμε να κάνουμε τη διάγνωση προκειμένου να βρούμε τη θεραπεία: «...θέλονται έμοι ποιείν το καλόν, έμοι το κακόν παράκειται» (δηλ. ενώ εγώ θέλω να κάνω το καλό, μέσα μου υπάρχει πρόχειρο το κακό). Πρέπει να μας συγκλονίζουν τα λόγια αυτά! Δηλαδή δεν απολέσαμε μεταπτωτικά μόνο την έννοια του καλού, το να σκεπτόμαστε και να πράττουμε τα αγαθά, αλλά αποκτήσαμε και έμμονη διαστροφή και κλίση στη διάπραξη του κακού, εκβιασμό της σκέψεως και θελήσεώς μας στο να κάνουμε το πονηρό. Ενώ διατηρήθηκαν μέσα μας οι στοιχειώδεις ιδιότητες της «κατ' εικόνα και ομοίωσιν» του Θεού δημιουργίας μας, συλλαμβάνουμε δυνάμει το καλό, εκβιάζεται όμως δυναστικά η θέλησή μας για εφαρμογή του μισούμενου κακού. Αυτό που λέει ο Παύλος, ότι «αισθάνομαι μεγάλη ευχαρίστηση στο νόμο του Θεού κατά τον εσωτερικό μου άνθρωπο», αφορά την ελεύθερη σκέψη του νου που συλλαμβάνει το καλό· άλλ' η δύναμη της αμαρτίας, έχοντας τρόπον τινά την έδρα της στα μέλη μας, αντιδρά· έτσι, «ενώ εγώ θέλω να κάνω το καλό, μέσα μου υπάρχει πρόχειρο το κακό».

Ο άνθρωπος λοιπόν έχει να κάνει δύο αγώνες τώρα: πώς να πετύχει ώστε η λογική του να εκλέξει το αγαθό αντί το πονηρό, και πώς να νικήσει την αντιστρατευόμενη το νόμο του νοός του δύναμη της αμαρτίας, που βρίσκεται μέσα στα μέλη μας και η οποία μας εκβιάζει κατά τρόπον αντίθετο προς τον εσωτερικό μας κόσμο, ώστε ο καθένας να βλέπει χωρίς προκάλυμμα τι βρίσκεται μέσα του. Τα λόγια του μοιάζουν με καθρέφτη διαφορετικό από τους άλλους, που δεν δείχνει τις ρυτίδες και τα άλλα ψεγάδια του προσώπου μας, αλλά τον εσωτερικό μας κόσμο σ' όλο του

το βάθος.

Όλα αυτά επιβεβαιώνουν τα λόγια του Μωυσή στη Γένεση, ότι «η καρδιά του κάθε ανθρώπου είναι προσηλωμένη επιμελώς στο πονηρό από τη νεότητά του»(η' 21), όπως ακριβώς σ' ένα αρρωστημένο οργανισμό οι φυσικοί νόμοι λειτουργούν αντίθετα από το κανονικό.

Μέχρις εδώ περιγράψαμε με βάση την αποκάλυψη της Αγίας Γραφής τη γυμνή και χωρίς θεία χάρη ανθρώπινη φύση, που βρίσκεται εξ όλοκλήρου στο διπλό θάνατο. Τώρα ας περιγράψουμε, πάλι από τις ίδιες πηγές, «τον πλούτο της Χάριτος» που έδωσε απλόχερα ο Θεός στον άνθρωπο. Γιατί, πράγματι, η άπειρη αγάπη του Θεού προς τα πλάσματά Του οικονόμησε ώστε, «εκεί όπου πλεόνασε η αμαρτία να υπερπερισεύσει η χάρις» (Ρωμ. ε' 20). «Ευχαριστώ τον Θεό διά Ιησού Χριστού του κυρίου μας» —λέει ο Παύλος εξ ονόματος όλων μας— «διότι εν Χριστώ Ιησού ο νόμος του Πνεύματος, που δίνει ζωή, με ελευθέρωσε από το νόμο της αμαρτίας και του θανάτου» (Ρωμ. η' 2). Κι όχι μόνο αυτό. Ο Ιωάννης λέει και κάτι άλλο ακόμα που είναι ασυγκρίτως μεγαλύτερο: «Σε όσους Τον δέχτηκαν, έδωσε εξουσία να γίνουν παιδιά του Θεού,...οι οποίοι ούτε από αίματα ούτε από το θέλημα της σάρκας ούτε από το θέλημα ανδρός, αλλ' από το Θεό γεννήθηκαν» (Ιω. α' 12-13).

Συγκρίναμε εδώ δύο ακραίες καταστάσεις. Από τη μια την απογύμνωση και αδυναμία της ανθρώπινης φύσης μετά την πτώση· αδυναμία σε σημείο που σχεδόν να μη φαίνεται κανένα σημάδι ικανότητας για τη διενέργεια του καλού. Από την άλλη τονίσθηκε η απελευθέρωσή μας από το νόμο της αμαρτίας και του θανάτου διά του «νόμου του Πνεύματος της ζωής εν Χριστώ Ιησού»· αυτό έγινε κατορθωτό όταν ο θείος Λόγος με την ενανθρώπησή Του «προσέλαβε» την ανθρώπινη φύση στους κόλπους της ίδιας της Θεότητας, οπότε με την θεία Χάρη ο άνθρωπος ανυψώθηκε στην κατά χάρη θέωση. Εκτός όμως από τις δύο αυτές ακραίες πραγματικότητες, υπάρχει και κάτι άλλο, ένα ενδιάμεσο, τόσο σημαντικό και σπουδαίο, ώστε χωρίς αυτό τίποτε να μην πραγματοποιείται. Για το ενδιάμεσο αυτό θα ασχοληθούμε στη συνέχεια.

Ας προσέξουμε κάτι που τονίζει ο Παύλος στα πιο πάνω κείμενα που αναφέραμε: «Αισθάνομαι μεγάλη ευχαρίστηση στο νόμο του Θεού κατά τον εσωτερικό μου άνθρωπο», λέει, πράγμα που σημαίνει ότι η δύναμη της θελήσεως και της ελευθέρως εκλογής υπάρχει μέσα μας και άρα αποτελεί αναφαίρετο κτήμα του ανθρώπου. Είναι γι' αυτήν ακριβώς την ιδιότητα της ανθρώπινης φύσης που

διεξάγεται ο ασυμβίβαστος αγώνας του καλού και του κακού. Ο «νόμος της αμαρτίας» (που αντιστρατεύεται το νόμο του νου μας και μας θέλει αιχμαλώτους παρά την αντίθεση της θελήσεώς μας) και ο «νόμος του Πνεύματος της ζωής» τραβούν με δύναμη τη θέλησή μας προς το μέρος τους.

Αυτό το δίλημμα θέλει να τονίσει ο Παύλος όταν γράφει: «Όλα μου επιτρέπονται, αλλ' όλα δεν είναι προς το συμφέρον. Όλα μου επιτρέπονται, εγώ όμως δεν θα αφήσω τίποτε να με κυριέψει»(Α' Κορ. στ' 12). Σαν άτομο, δηλαδή, δικαιούται κανείς, με την ελευθερία που έχει, να κάνει χρήση της προτιμήσεώς του αυτό όμως δεν συμφέρει όσον αφορά τον ανώτερο σκοπό της τελειώσεώς μας, διότι η τελειοποιούσα θεία Χάρη αντιτίθεται στο νόμο της επιθυμίας και της χωρίς διάκριση χρήσεως. Δεν σταματά όμως ο Παύλος στο ατομικό συμφέρον, αλλά τον ενδιαφέρει ακόμη περισσότερο το γενικό συμφέρον της Εκκλησίας, του όλου Σώματος του Χριστού. Έτσι π.χ. συνιστά στους δυνατούς ως προς την πίστη να απέχουν από τα ειδωλόθυτα προς αποφυγή σκανδαλισμού των υπόλοιπων χριστιανών. Άρα το καθήκον μας δεν περιορίζεται στα προσωπικά μας ενδιαφέροντα, αλλά επεκτείνεται και στο στηριγμό και την ασφάλεια του συνόλου. Έτσι λοιπόν, ενώ βάσει του νόμου της ελευθερίας μας όλα μας επιτρέπονται, πρέπει εν τούτοις να σκεπτόμαστε και το νόμο της αδυναμίας μας, που μας αιχμαλωτίζει στην κακή χρήση· γι' αυτό πρέπει να αναιρούμε το «επιτρέπεται» με το «δεν συμφέρει».

Συνεχίζεται....

Πηγή: vatopedi.gr